

תורה

מדור דברי תורה מרבנו "ק"ו זיע"א שיעוד לא שזפתן העין

כת"י תורת מרן המגיד הגדול רבי דוב בער ממעזריטש זיע"א

אמרתיו כבר בשם מו"ר ר' דוב, השלך על ד' יחבך מה שאין אתה ביכולת לקבל שהוא מדת כלי ואז והוא יכלכלך. הוא יתעלה יעשה לך כלי ולכך בכל העובדות והעשיות צריך לעשות לעצמו הכנה לזה, ובזה נעשה כלי לקבל השפע והקדושה. ולכך אמר אליעזר הנה אנכי נצב על עין המים והכין בעצמו על קבלת השפע (והקדושה) על ידו שזה ידע שהקב"ה יעשה חסד עם אברהם רק שהכין עצמו שהוא יהי' זה הכלי לקבל החסד הנמשך לאברהם שיהי' על ידו ולכך הכין עצמו ואמר הנה אנכי נצב על עין המים. וזה ידוע דאליה"ו הוא שער וצינור לקבל שפע וקדושה הנמשך מלמעלה להמשיך על ישראל ולכך נרמז ובנות אנשי העיר יוצאת לשאוב הר"ת הוא אליה"ו שעורר בה הקדושה של אליה"ו בהכנה הקדושה. וס"ת הוא ברית"ת. והר"ת עם תיבת מים הוא מילה שיצחק ה' הראש והראשון הנימול לשמנה ולכך עורר אליעזר זה הכח הקדושה בהכנה שלו וזכה אח"כ שימשך על ידו. וזה איתא במדרש שהוא אחד מארבעה ששאלו שלא כהוגן שאמר והי' העלמה בו' והי' באפשר שתלך אמה אחת ונזדמן לו כהוגן - רבקה. ואליעזר הכין עצמו לכטל ולבער כל הכחות הנמשך מזה שלא כהוגן. וזה ידוע דאותיות שאחר שמות של שיר למעלות הוא שם קדוש המועד ומבטל כל הכחות הרעות ולכך מספרו ת"פ שמבטל כל כחות הרעות אשר מזה נמשך שלא כהוגן ולכך נרמז ובנות אנשי העיר יוצאת לשאוב מים - הר"ת הוא אליהו. ואותות שניות הוא זה השם המבטל כחות רעות, וממילא נמשך הכל כהוגן - רבקה שהי' חוץ מדרך הטבע שהיא תלך וזה הי' ע"י קדושה וטהרה של אברהם, עם הכנה של אליעזר.

וירא את המקום מרחוק (בראשית כ"ב,
ד'), א' בזה"ק שראה את יעקב, פ' דהא
אכזריות גדול שישחוט בנו ויתרחק ממנו
מדת יעקב שהוא רחמנות, ויצחק בא
להתלחבות גדול עד שפשט צווארו בשביל
אהבת ה' ית, וזו עקידה שאברהם נכלל
ביצחק ויצחק באברהם.

להגיד בבוקר חסדיך ואמונתך בלילות
(תהלים צ"ב, ג), פי' אית ימים דכורין וימים
נקבין, דהיינו מידות טובות הם דכורין
ומידות רעות הם נוקבין ח"ו, וצריך להעלותן
לה' ית' ובכל דבר יש משפיע ומקבל,
דהיינו בדבר יש משפיע ומקבל תענוג מה
שמשפיע בנו' ובנו' ק"ג יש משפיע ומקבל
וצריך להיות במחשבת הדבר הנק' שצריך
לחשוב בני' ק' ולהשפיע בה נמצא בחי' ניו"ק
נק' ביקור שצריך לבקר אותה, וזו פי' הפ'
להגיד, לשון המשכה, בבוקר, לשון ביקור,
שהוא בחי' ניו"ק, חסדיך רק שצריך להיות
לה כלי לקבל ההשפעה והכלי נק' אמונה,
כי וזו ואמונתך בלילות וק"ל.

הקרה נא לפני היום. ועשה חסד עם אדוני
אברהם. הנה אנכי נצב על עין המים ובנות
אנשי העיר יוצאות לשוב מים בו (בראשית
כ"ד, י"ב - י"ג), ואין מובן לכאורה למה
אמר הנה אנכי נצב למאי נ"מ. ונ"ל דזה
ידוע דהבורא ב"ה הוא בעל הרחמים
והחסד וברצונו להמשיך חסדים ורחמים
על העולם. רק בריותיו יעשו עצמם כלים
לקבל ההמשכה וההשפעה. שעי"ז מעשים
רעים חלילה נסתם הכלי ואין ביכולת
לקבל הקדושה והשפע. ואם אדם נותן אל
לבו וידע הפחיתות והשפלות שלו ומבקש
רחמים ורצון שיזכה להיות כלי מוכן לקבל
שפע ומדושה. הקב"ה מסייעו לזה ג"כ. וכך

אין מוזל לישראל (ב'ק ב' ע"ב), ר"ל האין
הוא משפיע לישראל, מוזל מלשון יזל מים
מדליו (במדבר כ"ד, ז'), השפעה של ישראל
הולכים מאין עיגולים נק' דבר שלא הגיע
עדיין לתכלית שיכול להתנועע לכל צד
שירצה, ויושר הוא דבר שהגיע לתכלית
שלא יש שום תנועה לצד אחר, וזה מפני
מה ראשים של בבל סגלגלת מפני שאין
להם חיות פקחות, כי כתיב וקמץ הכהן
(ויקרא ה', י"ב) שהדבר קמץ עדיון אצלו
ולא נפתח דהיינו שהוא עדיון ברצון ולא
נתגלה, בשאר המידות וכתיב צדיק מושל
ב"א (שמואל ב, כ"ג, ג'), מי מושל ב' צדיק,
דהיינו מי מושל ב' דבר שעדיין ב' ברצון
ולא נתגלה השאר, אז הוא מושל שהוא
הצדיק הוא מרכז אמצעי ועליו מסבב
הדבר, כמו שהצדיק רוצה אבל בדבר שכבר
נתגלה בשאר המידות שוב אינו מושל בו,
וזו פ' מפני מה ראשים של בבל, דהיינו
הבורא שהוא הראש עגולנית, דהיינו בחי'
עיגולים שמתנועע לצד שהברואים רוצים
שהם הבבליים שהם צדיקים מפני שאין
להם חיות פקחות שהחיות שלהם אינם
עדיין פתוחות והוא עדיון ברצון ואז הם
מושלים בדבר.

עבירה גורם לשכחה מפני שעבירה גוררת עבירה (אבות ד', ב') ושוכח ה' ית', ועושה עוד עבירה. התשובה גורמת הזכרון ורמז לדבר שמן זית שהזית קשה לשכחה והשמן טוב לזכרון, וכמו שהשמן מזוג בתוך הזית כך התשובה מזוגה בתוך העבירה, לפי שהתשובה היא מצות עשה מתרי"ג מצות, אבל אינו יכול לעשות תשובה אלא אם עשה עבירה תחילה נמצא שהתשובה מזוגה בתוך עבירה.

**חנוכת הבית וכניסה לדירה חדשה
במשנת רבוה"ק זיע"א**

עם הס"ת שבע פעמים ומזמרים, אנא ה' הושיעה נא, ואח"כ מזמור כ"ד ובנחה יאמר מזמור ק"ן.

בכתי"ק הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה
ויע"א ה'עקבי אבירים', מופיע סדר תהילים
בחנוכת הבית אלו הם: מזמור ט"ו, י"ט,
כ"ג, כ"ו, כ"ט, ל', מ"ח, ס"א, פ"ד, צ', צ"א,
ק', קי"ח, קכ"א, קכ"ב, קל"ג, קל"ד, ק"נ,
ואח"כ פסוקים, פתחי ל' וגו', זה השער
וגו', אודך וגו', אבן מאסו וגו', מאת ה' וגו'.

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה ז"ע א'
נתן לאחד מחסידיו כת", ואמר לו 'אבי
ז"ע' א' נהג לפי דף זה מתוך ספר ילקוט
צבי' וזה הלשון שם:

סדר חינוך הבית

הנהגות וסדר הלימוד לאור החינוך
בית חדש (מהרב חיד"א ז"ל בס' תורת
השלמים סי' י"ט). (ז"ל שם: יען כי לפי
רבינו האריז"ל אין ללמוד מקרא בלילה לא
רציתי לתקן לימוד בתנ"ך):

ילמוד משניות (ר"ת בית) ברכות. יו"ט.

או כניסה לדירה חדשה וכו'. (ובס' זכירה
אות א' מביא אלו הימים בחודש טובים הם
ז', ט', י"א, י"ז, י"ט, כ"א, כ"ג, כ"ט).

ובעוד כתי"ק: חינוך בית הכנסת: מזמור
קל"ב, מה טובו, ומזמור פ"ד, ועושין הקפות

סדר ודקדוק הכתיב

הנהגה זו נקבעה על ידי ועדת המעקב והיא נכנסה לתוקף ב-1954. מטרתה הייתה להסדיר את סדר הכתיב והדקדוק של השפה העברית, על מנת להבטיח אחידות וקריאות. הנהגה זו נקבעה על ידי ועדת המעקב והיא נכנסה לתוקף ב-1954. מטרתה הייתה להסדיר את סדר הכתיב והדקדוק של השפה העברית, על מנת להבטיח אחידות וקריאות.

תושלביע . עמי עשו בהלדע:

תיארך גית הנגות : סמור ק"ב, סה טיבו
 נמורר ס"ד, ונשיח הקפות עם הסית שרץ
 פענח ינמרים, אלע הדישעה נא
 יתחל נמורר קד ובנותה יצמר ינמור ק

דף מלקוטי צבי מתוך ספר כחותם על לבי

מנהיגיהם ותהלוכות קודשם של רבוה"ק זצ"ל כולם יסודתם בהררי קודש. כן הענין של חנוכת בית ומשכן חדש, בעת אשר ייבנה בית חדש, עניינים גבוהים תלויים בו האין להכשיר את המקום החדש ולקדש אותו בקדושה של מעלה שיהיה מקום נוה לשכינה הקדושה. בית לה' ולתורתו.

במאמר שלפנינו נביא מנהגים וסדרי לימודים שנהגו רבוה"ק זיע"א לערוך כאשר נכנסו לבית חדש וגם לבית המדרש חדש.

בכת"ק הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף
מסדיגורה זיע"א מופיע: הרוצה ליסע
ממקום למקום או מבית לבית לדור בו, אלו
ימים בחודש הם טובים: ב', ד', ט', י"א, ט"ו,
ט"ז, י"ז, י"ט, כ"א, כ"ז, כ"ט. אבל יום א', ג', וה',
וכ"ה (וכ"ח) שומר נפשו ירחק מהם (ספר
אורחות צדיקים)

בעוד כתי"ק: אלו הימים בחודש טובים להכנס לדירה חדשה: ב', ד', ט', י', י"א, ט"ו, ט"ז, י"ט, כ', כ"א, כ"ז, כ"ט, אבל א', ג', ה'. תמנע להתחיל בהם איזה עסק או נשואין

גלו הימים בחודש טובים להפגוש בהם לדוריה חסידה : ב' ד', ט', י', י"א.
ט', ט"ו, י"ט, כ', כ"א, כ"ז, כ"ח, אצל ג' ד' תמוז להתחיל בהם אזה
עסק ואז נשואין או כניסה לדירה חדשה וכו' [בס' צפורה אמת]
מביא גלו הימים בחודש טובים הם ז' ט' י"א יז יט כ"א כ"ב כ"ט

Handwritten text in Hebrew script, likely a manuscript or letter.

עוד כת"ק הרת"ק רבי מרדכי שלום יוסף זי"ע א הימים בחורש הסובים

בתי"ק הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף זי"א הימים בחודש הטובים

בשלחן לחיים לרגל חנוכה קלויז תפארת מנחם
בע"ה ק ירושלים

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זצ"ל אבי"ם בקביעת מזוזה
בקלויז טשאריטקוב בצפת

עלוי, וכד סליק עבדתא, במסאבא סליק, כנעניים פלחי לע"ז אינהו ומתדבקן כלהו כחדא ברוח מסאבא בע"ז והוו בניין בנין לפרצופייהו (ס"א לטנופייהו) ולגעוילייהו לסטר מסאבא לע"ז וכד שראן למבני הוו אמרי מלה וכיון דאתדכר בפומייהו סליק עליה רוח מסאבא, כד אסתליק עבדתא ברוח מסאבא אסתליק, כיון דעאלו ישראל

לארעא בעא קודשא בריך הוא לרכאה לון ולקדשא לון ארעא ולאפנאה אתר לשכינתא דלא תשרי שכינתא גו מסאבא, ועל דא בההוא נגע צרעת הוו סתריין בניינין דאעין ואבנין דאתעבידו במסאבו, ת"ח אי עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודוי, יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו ועפרא לאתריה אבל קרא כתיב וחלצו את האבנים וכתוב ועפר אחר יקח, בגין דיתעבר רוחא מסאבא ויתפני ויתקדש השתא כמלקדמין וישתכחו ישראל בקדושה ובדיורא קדישא למשרי בינייהו שכינתא, ועל דא מאן דבני בנין כד שארי למבני בעי לאדכרא בפומיה דהא לפולחנא דקודשא בריך הוא הוא בני, בגין דכתיב (ירמיה כב) הוי בונה ביתו בלא צדק וגו', וכדין סייעתא דשמיא שארי עלוי וקודשא בריך הוא זמין עליה קדושתא וקארי עליה שלום הדא הוא דכתיב (איוב ה) וידעת כי שלום אהלך וגו'.

ה' חסדך וישעך תתן לנו ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי: "הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה: יתן צדקה ויכוין שתהיה הבית מוצלחת בכל):

תושלב"ע. עמ"י עש"ו בהלו"ע

***

כמו"כ גם נתן הרה"ק מסדיגורה זצ"ל קטע מזוהר (ויקרא נ.) שנהג אביו הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף זצ"ל לאמרו בחנוכה הבית:

אבל ת"ח זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקב"ה וקב"ה רחים להו דכתיב (מלאכי א) אהבתי אתכם אמר יי', ומגו רחיומא דיליה אעיל להו לארעא קדישא לאשראה שכינתיה בינייהו ולמהוי דיווריה עמהון וישראל דישתכחון קדישין על כל בני עלמא, ת"ח כתיב (שמות לה) וכל הנשים אשר נשא לבן וגו', בשעתא דהוו עבדין עבדתא הוו אמרי דא למקדשא, דא למשכנא, דא לפרוכתא, וכן כל אינון אומנין בגין דתשרי קדושא על ידייהו ואתקדש ההוא עבדתא, וכד סליק לאתריה בקדושה סליק, כגוונא דא מאן דעביד עבדתא לע"ז או לסטרא אחרא דלא קדישא, כיון דאדכר ליה על ההוא עבדתא הא רוח מסאבא שריא

תמיד. (ויכוין שמנין פרקים מג' מסכתות אלו הם כ"א גיט' (אהי"ה) וילמוד זוהר ח"ג (נ"א) ד"ה זכאין אינון ישראל (שורה ה') עד ולא תחטא כתיב (שורה כ"ד). אח"כ ילמוד גמרא בבא מציעא (דף ק"ז ע"א) ד"ה א"ל רב יהודה לרבין בר רב נחמן וכו' עד והסיר ה' ממך כל חולי א"ר זהו העון. (שם ע"ב וילמוד הרמב"ם הלכות דיעות פ"ה מדין מ"א עד סוף הפרק. הלכות ב"ה פ"א:

בכניסתו לבית יאמר:

"ברוך אתה בבואך, (יכוין ד"ת בא"ב וכהו להצלחה), ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח: ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וגו', ויהי נועם וכו', אנא בכח וכו', והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה והנה "קמה (הק"מ) אלומתי וגם נצבה ותשחווין לאלומתי:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחום וחנון שתתמלא רחמים עלינו וברוב רחמין ובזכות שמות הקדושים היוצאים מפסוקים אלו תצליחנו לנו ולכל זרעינו בבית זה בכלל ובפרט ונהיה כולנו מוצלחים ומבורכים בכל מכל כל ותצילנו מעין הרע ומכל חטא ומכל חולי ומכל צרה ויהיה בתינו בכל מקום בתים מלאים כל טוב מוצלחות ומבורכות לנו ולזרענו אמן נצח סלה ועד:

"יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך: "הראנו

גדולי וצדיקי פולין בצל קדשו של הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א – חלק א'

בעולם האמת. האיש ההולך הלך
הלאה לדרכו, ולא ידעתי מאין הוא
ומי הוא ותיכף אחר ר"ה בחודש ס'
נסתלק זקני הקדוש.

לאחר הסתלקות הרה"ק רבי נחמי
זיע"א אמר עליו הרה"ק אדמוה"ז
זיע"א, נביא את זה בלשון הספר
הג"ל:

פרי צדיק הרב הקדוש והטהור
אשר אלפי ישראל השכימו לפתחו
מין אברהם יעקב זצוקלה"ה
מסאדיגורה אשר על זקניו דק'
אורי הודיע לו מפטירתו לאחד
ממקורביו. (ואני (המור"ל) שמעתי
זאת מפי אותו המקורב) בזה"ל:

הוא חי איש פלא וצדיק גדול מאד. הוא חי מ"ד שנים. העולם הקשו
קושיות על דרכיו הנפלאים. וע"ז חי יכול להתקיים בעולם הזה מעט
השנים האלה, ולו לא הקשו העולם קושיות עליו לא היתה יכולה נשמתו
הגבוהה להתממה בעולם הזה גם בשנים המעטות הללו. ע"כ דברי
קדשו של האר"י דק' מסאדיגורה.

**בניו, הרה"ק רבי יעקב יצחק מבעחיזוע זיע"א ואחיו
הרה"ק רבי חיים גדליהו מבעחיזוע זיע"א גם נסעו
להרה"ק אדמוה"ז זיע"א.**

סיפר לי הר' דוב משה הג"ל אחר הסתלקות של זקני הקדוש נסעו שני
האחים בני זקני הקדוש [הרה"ק רבי נחמי זיע"א], דודי הקדוש ר'
איטשלי זצ"ל ואבי הקדוש ר' חיים זצ"ל לסאדיגורה אל אדמו"ר מין
הקדוש ר' אברהם יעקב זצלה"ה. וגם הר' דוב משה הג"ל חי עמם ויהי
כבואם לפני מין הקדוש מסאדיגורה אמר להם, הלא תדעו כי אביכם
הקדוש חי גדול ונורא מאד, והתנהגותו חי פלא ולכן התעורר עליו
מריבות עבוד התנהגותו, אבל הוא חי מוכרח לעשות כן כי לולא זאת אז
לא חי יכול להיות בזה העולם.

תמונה נדירה מהאחל בפרשיסחא

הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם
יעקב מסדיגורה זיע"א היה מנהיג
של רבבות אלפי ישראל שבאו
להתחמם באור קדשתו, מכל
רחבי העולם בא להסתופף אצלו,
גם צדיקי הדור מכל המדינות באו
אליו, במאמר זה נכתוב על צדיקי
וגדולי פולין הרחוקה שהגיעו
לחצר הקודש בעיר סאדיגורה
בימי הרה"ק אדמוה"ז זיע"א.

**הרה"ק רבי נחמיה יחיאל
מבעחיזוע זיע"א ובניו הק'
זיע"א**

בראש וראשונה הוא הרה"ק רבי
נחמי מבעחיזוע זיע"א שהיה מחסידים הגדולים של מין הסב"ק מרוז'ין
זיע"א לאחר הסתלקות מין הסב"ק מרוז'ין זיע"א הסתופף הרה"ק רבי
נחמי זיע"א אצל בנו ממשיך דרכו הרה"ק אדמוה"ז מסדיגורה זיע"א,
נשמרו כמה סיפורים אודות תקופה קצרה זו, כאשר הרה"ק רבי נחמי
זיע"א הסתלק פחות משנתיים לאחר מין הסב"ק זיע"א ב"ט תשרי
תר"ג.

בספר מעשה נחמיה אות מ' מובא סיפור נפלא מאלול תרי"ב בזה"ל:

כתב לי האמור"ר הג"ל [הרה"ק רבי נתן ארי' מאיזשביצא זיע"א] שמעתי
מפי החסיד הר' דוב משה ע"ה, כי בשנה האחרונה קודם הסתלקותו
קודם ר"ה נסע [הרה"ק רבי נחמי זיע"א] בחזרה מסאדיגורה לביתו ואצל
הגבול נסע דרך יער גדול, וזקני הקדוש ישב במרכבתו ור' דוב משה הג"ל
ישב כנגדו, ונרמה לו שזקני ישן, ובדרך נסעם עבר עליהם איש ושק על
כתפיו וכאשר אך הרהיזו לנסוע מן האיש ההולך בערך מאה אמה. עמד
פתאום האיש ההולך וקרא בקול, נחמיאלי, נחמיאלי, האתה נוסע שמה,
ונתעורר זקני ברעש גדול והביט לחוץ ממרכבתו אז אמר לו האיש,
נחמיאלי לפולין אתה נוסע, תפרוס בשלום הקדוש מראדישיץ ובשלום
הקדוש ממאגלניץ, ובשלום אחיך הקדוש ר' יחמיאל, וכולם כבר היו

...ומי אנכי להבין מעלות צדיקים ודעת קדושים מכיר אני את ערכי השפל כי לא ביתא אדם לידק אכתוב ממה שראיתי במכתב מאת איש אלקים אשר רוח תורתו זורחת על כל פני ארץ פולין בן הרב הצדיק מ' יחיאל מאיר זצ"ל ממאגלניצ'ע בדה"ק המגיד מקאזניץ זצ"ל אשר ערך מכתבו לגאון וצדיק א' מצדיקי זמננו עלי הצדיק הזה, כל רואי אותו יכירו וידעו כי קדושתו גדלה מאוד ויראת ה' זורח ויופע על פניו וכל הנהגה מזיו קדושתו כאלו נהנה מזיו השכינה כי אם גייתו על פני תבל מחשבתו ודוחו בין עידן קדישין ואינו נהנה מעוה"ז מאומה ולבבו נשכר בקרבו כשכר וכלי חרס ושברון רוחו אין לשער ובקדושה ובטהרה עובד ה' כל ימיו ועוד האריך הרבה לספר מעדל קדושתו ופרישתו.

ציור הרב"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זיע"א

כמו"כ קיבל הרב"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זיע"א הסכמה על ספרו 'אמרי אלימלך' מאת הרב"ק אדמוה"ז מסדיגורה זיע"א וזל"ק:

למראה עיני ה' איזה עלים מחידושי תורתו של מחור וידי"נ הרב הקדוש המפורסם בר אבהן קדישין צי"ע בקש"ת מו"ה אלימלך שליט"א אב"ד ק"ק גראדזיסק, וראיתי אשר אמרתיו טהורות ונבחות למבינים ועל אדני האמת והצדק נטבעו, ועל הקדמות אשר יסודתם בחדרי קודש כוננו, לזאת כאשר הגיענו סתם מלך מול שליט"א נידון הסכמתי על חבירו אפ"ר אלים לך הגני מסכים אתו ואברכנו אשר ה' היה עמו. וישר חילו לאוריתא ופיקל ידו תרצת ופחדים והלאת שקט ושאנן יחי' בחיכלו ושלום לכל ירש אך טוב מלה כנפש מחותנו הסיחל לישועתו ולישועת כלל ישראל במדינה.

הסכמה

למראה עיני ה' איזה עלים מחידושי תורתו של מחור וידי"נ הרב הקדוש המפורסם בר אבהן קדישין צי"ע, בקש"ת מו"ה אלים לך שליט"א אב"ד ק"ק גראדזיסק. וראיתי אשר אמרתיו טהורות ונבחות למבינים ועל אדני האמת והצדק נטבעו, ועל הקדמות אשר יסודתם בחדרי קודש כוננו, לזאת כאשר הגיענו סתם מלך מול שליט"א נידון הסכמתי על חבירו אפ"ר אלים לך הגני מסכים אתו ואברכנו אשר ה' היה עמו. וישר חילו לאוריתא ופיקל ידו תרצת ופחדים והלאת שקט ושאנן יחי' בחיכלו ושלום לכל ירש אך טוב מלה כנפש מחותנו הסיחל לישועתו ולישועת כלל ישראל במדינה.

הבעד"ה פה סאדעגארע יום ג' ב"ח סבת שנת מדר ישועה לז"ק:

הק' אברהם יעקב נכדו ישראל

הסכמת אדמוה"ז מסדיגורה זיע"א לספר אמרי אלימלך

הבעד"ה פה סאדעגארע יום ג' ב"ח סבת שנת מדר ישועה לז"ק

הק' אברהם יעקב נכדו ישראל

הרב"ק רבי יחיאל אדמו"ר הזקן מאלכסנדר זיע"א

הרב"ק רבי יחיאל זיע"א נסע להרב"ק אדמוה"ז זיע"א והיה ביניהם קשרי ידידות חזק, הרב"ק רבי יודנה משה מאלכסנדר זיע"א כתב במאורן של ישראל (ליקוטים אות רמ"ג) בשם כ"ק האדמו"ר הרב הקדוש המפורסם נר ישראל מוה"ר ישראל זצק"ל זי"ע מהוסיאטין ששמע מפה קדוש דודו וחור"ו הרב הקדוש המפורסם מאד בעולם האדמו"ר הגדול מרן רבי אברהם יעקב זצק"ל זי"ע מסאדנארא, שאמר על הרב"ק רבי יחיאל

הרב"ק רבי יעקב יצחק מבלעטוב זיע"א ואחיו הרב"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זיע"א

אביהם הרב"ק רבי חיים יחיאל מאיר ממאגלניצ'ע זיע"א הסתופף לעתים תכופות אצל מרן הסב"ק זיע"א עד להסתלקותו בט"ו אייר תר"ט, בגיו הרב"ק רבי יעקב יצחק זיע"א והרב"ק רבי אלימלך זיע"א גם הסתופפו בצל מרן הסב"ק זיע"א ולאחמ"כ אצל בנו הרב"ק אדמוה"ז מסדיגורה זיע"א כאשר היו אדוק ומקושר אליו, גם אחיהם הרב"ק רבי אביעזרי זעליג זיע"א נעשה חתן הרב"ק אדמוה"ז זיע"א, גם היה הרב"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זיע"א חתן בזיו"ר אצל הרב"ק אדמוה"ז רבי יצחק מבאדוה זיע"א.

נשמר מכתב קודש נדיר מהרב"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זיע"א אודות גדל קדושת הרב"ק אדמוה"ז מסדיגורה זיע"א ואחיו הק' זיע"א, שנכתב תרכ"ט וזל"ק:

החוד"ש לאהובים חסידים שרידים יראי ה' המסתופפים בצל עץ החיים כ"ק אדמו"ר רשכב"ה מס"ג שליט"ו ובצל אדויו הקדושים צי"ע שליט"א. ה' עליהם יחי'.

ב"ב"ק אדמו"ר שליט"ו מס"ג ועל אחיו הקדושים צי"ע שליט"ו, אשר עפ"י אנו חיים. גלוי וידוע לכל כי אנכי

מסתופף בצל קדושתם מעודי עד היום גם ת"ל כי זכיתי כי באתי עמדם בקשר חיתוך זה פעמים ומדי שנה בשנה אנכי אשים דרכי בקודש למקום משכן כבודם לחזות בגועם זיו קדושתם לבקר בהיכלם ובעזה"י כעת ג"כ הגני לעוף אל מקום קדושתם ולידיגות מזיו קדושתם כה יזכני ה' שאזכה להסתופף בצלם כל הימים. כי קדושתם מה גדלה מאד ולגדולתם אין חקר כ"א גייתיהם עלי תבל, רוחם ומחשבתם בין עידן קדישין וכל הנהגה מהם כנהגה מזיו השכינה, ומי יתן ודאי כל עם ה' מסתופפים בצל קדושתם בודאי יחי' פדות נפשינו לצאת לדווי' אל מקום משכן ה' כאשר נפשי שוקקה כי הקדושים הללו ינהלנו קוממיות לארצינו בב"א.

דברי המדבר באמת וצדק לכבוד צדיקי עולם שליט"ו

אלימלך שפירא חוב"ק גראדזיסק

גם נשמר עוד מכתב נדיר ממנו אודות קדושת הרב"ק אדמוה"ז מסדיגורה זיע"א, שנרשם בקונטרס הספר על הרב"ק מסדיגורה זיע"א, מאת הגה"צ ר' יצחק אייזיק באב"ד זצ"ל אב"ד דאבראמיל בשם 'קול ברמה' בזה"ל:

זיע"א שהוא בבחי' שרף".

בספר תפארת רבותינו אלכסנדר אות ל"ב מביא, שמעתי מכבוד אבי ז"ל [רבי וואלף מקובר ז"ל], בעת שרבנו זצ"ל [הרה"ק רבי יחיאל זיע"א] היה אצל הרה"ק ר' אברהם יעקב זצ"ל מסדגורה בן כ"ק הרה"ק מרוזין זצ"ל נסע עמו בנו רבנו בעל ישמח ישראל זצ"ל, וביקש בנו מהרה"ק מסדגורה שישפיע על אביו שיאכל, אמר הרה"ק מסדגורה בשם אביו זצ"ל מרוזין, "אבי זצ"ל אמר, יין צריכים לשמור בכלי טוב, ואם יהי חוד קטן בכלי יזל היין, כך גם לתורה ועבודת השית"ב צריכים גוף בריא וחזק". סיפר אבי ז"ל כי רבנו זצ"ל לעת זקנתו אמר על שלא ישן מספיק בצעירותו אינו מתחרט אבל שלא אכל אז הוא מצטער (כידוע שרבנו זצ"ל היה חלש מאד ובשלש השנים האחרונות ידק דם)

ובספר תפארת ישראל מהגה"ח רבי מנשה פריימאן ז"ל בסגנון אחרת, אות קל"ו:

סיפר לי ה"ח ר' איטשע נ"י מווארשא, פעם אחת כשהיה אדמו"ר הק' בסאדיגור עם בניו הק', היה מנהגו שהלך הוא ביחוד לקבל ברכת שלום ואח"כ נכנסו בניו הק', וכשהיה רבה"ק בעל ישמח ישראל זצ"ל בקודש פנימה בקש מהצדיק הק' מסא"ג שידבר עם אביו לבל לסגף את עצמו ובפרט שהוא חלוש מאוד, והבטיח לו שידבר עמו. וכשבא על האכסניא לאביו הק' שאל אותו מה

שידבר עם ה"ק, עד שהוכרח לספר לו מהג"ל. ואמר לו אביו הק' בל ידבר עמי ה"ק מזה. ובעת פרידתם כשנכנסו בניו הק' לקבל ברכת פרידת שלום ג"כ ביחידות בלי אביהם, שאל רביה"ק הישמח ישראל את ה"ק מסא"ג אם דיבר עם אביו אדמו"ר הזקן אודות הסגופים, ואמר לו לא, כי שכחתי, וצוה לו שיגיד לאביו הק' בשמו, שהוא מבקש ממנו לבל לסגף ולהתענות, והסימן שדברנו, כי למסירות הנפש יוכל כל אחד לזכות, אבל למסירות הגוף קשה יותר מזה.

זיע"א]. ששמע מהרה"ח ר' שבתי ז"ל אנגלד שהי' הפעם אצל הרה"ק מסדגורה זצ"ל אמר, הרבי שלכם הכונה לדבנו הזקן היה אצלי ולא יכולתי להסתכל בפנים שלו מהמת רוב ידאה ופחד מהשית"ב.

רבנו הזקן זצ"ל אמר על רבנו מסדגורה, שלקח את דבף לאכילה לקח כמו רבנו הקדוש הצעיר מווארקי זצ"ל.

סיפר כ"ק האדמו"ר מאמשינוב שליט"א ששמע מהרה"ח הישיש ר' משה אהרן בייס ז"ל, כי באחת מנסיעותיו של הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א אל הרה"ק אדמו"ר רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א, אך נכנס לביהמ"ד תקף פחד את העולם שבבית המדרש בסאדיגורה, והתחילו לברוח לכל עבר. לאחר שביקר בדיכל קדשו של הרה"ק מסדיגורה, נכנסו אליו חסידיו, וישאלוהו, מה עשה לנו רבי זה מפולק, אשר כולם פוחדים ובורחים הימנו. השיב להם הרה"ק מסדיגורה, גם כשהוא נכנס אלי הרגשתי פחד, והתבינתי להשיג מאין זה בא, וראיתי שמקורו מיראת שמים שלו, פשוטו כמשמעו, יראת שמים שלו מטילה אימה.

שמעתי מהרב ר' יצחק מרדכי

שאהן שיחי' ששמע מפ"ק כ"ק אדמו"ר רבי אברהם מנחם מאלכסנדר זצ"ל (בביקורו בארה"ב בשנת תשמ"ג), כי בהגיע בשורת הסתלקות הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א לאזני רבינו [הרה"ק רבי יחיאל זיע"א], קרע את בגדיו.

(מאורי ישראל עמ' כ"ח)

בנו הרה"ק רבי יחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר זיע"א הישמח ישראל

הרה"ק אדמו"ר מסדיגורה זיע"א אמר על הרה"ק בעל ישמח ישראל מאלכסנדר זצ"ל: אין דער זון זיינער, איז פון קאפ ביז פיס בלויז קאפ - מכף רגל עד דראש ומראש ועד כף רגל הוא כלו ראש.

(תפארת רבותינו אלכסנדר אות נ')

הרה"ח רבי משה אהרן בייס ז"ל

ציורי אדמו"ר בית אלכסנדר

עוד מספר תפארת רבותינו אלכסנדר באות נ', רבנו זצ"ל [הרה"ק רבי יחיאל זיע"א] אחרי הסתלקות הרבי הזקן מווארקי זצ"ל ופטירת אביו הרה"ק ר' פייבל זצ"ל, התכוון לנסוע להרה"ק מרוזין זצ"ל ועזב את ביתו ובאמצע הדרך נדע לו כי נסתלק הרבי מרוזין, אז נסע להרה"ק מבעלזא זצ"ל לאחרי כמה שנים ביקר אצל בנו הרה"ק ר' אברהם יעקב זצ"ל מסדגורה, סיפר כבוד אדמו"ר שליט"א [הרה"ק רבי יהודה משה

משפחת מונדשיין (מאמר א')

הרה"ח ר' אהרן מונדשיין ז"ל מסקאלא ושו"ב דסטראזניץ הרה"ח ר' מרדכי שמואל מונדשיין ז"ל מסקאלא

בהגיע עת השידוכין של ר' אהרן, דובר על שידוך עם בתו של הדיין בק' ראדאוויץ שהיה מחסידי וויז'ניץ, נסע ר' אהרן עם אביו ר' יהושע לראדאוויץ. שוחחו, ור' יהושע שאל בדבר "תכלית" כי לר' אהרן לא היתה שום זיקה למסחר ורק לישיבת אהלים. נשאו ונתנו, ואמר שידאג לו למקום דינות. אך ר' יהושע לא הסכים אלא אם יתן לו את החזקה שלו. אך זה לא היה אפשרי, ולא יצא שום דבר מהצעה זו.

בראדאוויץ התגורר ר' שמעון ב"ד צבי הירש הלברכט ז"ל, חסיד אטיניע היה סוחר מניפקטורה ושמע אודות המו"מ לשידוך עם בת הדיין, וחשב שזה יתאים לאחותו מרת אלטע דבורה ע"ה, פנה ר' שמעון לר' יהושע והציע לו את אחותו.

האב, ר' צבי הירש, שהיה גבאי מעות רמבעה"נ ושו"ב ומוהל, במוניו אישי מהרה"ק רבי מענדל מוויז'ניץ זיע"א עמד לנסוע לארץ ישראל. בנדוניה הבטיח ר' שמעון שיתנו לחתן את חזקת השחיטה של האב בסטראזניץ, ועד הנסיעה ישב על קעסט וילמד שחיטה אצל ר' צבי ז"ל בסטראזניץ.

...

אחרי החתונה סבלה מרת אלטע דבורה ע"ה מכאב אוזניים ונסעה עם ר' אהרן לטשארטקוב אל הרה"ק חזקן רבי דוד משה זיע"א. כשנכנסו אל הרה"ק, מסר ר' אהרן את הקוויטל (שבו נכתב גם דבר באב האוזניים) ולא הוסיף דבר. דחקה בו וזגתו שיאמר להרה"ק בדבר

רבי אהרן מונדשיין ז"ל

הרה"ח ר' אהרן מונדשיין ז"ל

החסיד רבי אהרן נולד לאביו הרה"ח רבי יהושע מונדשיין ז"ל בעיר סקאלא בשנת תר"ל.

קודם קצת תולדות על אביו הרה"ח רבי יהושע מונדשיין ז"ל היה מחשובי חסידי טשארטקוב עוד הסתופף בצל מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א, והיה גר בעיר סקאלא-פאדאלסק.

רבי יהושע ז"ל היה חתן רבי מרדכי שמואל ביטרמן ז"ל שהיה מחסידי וויז'ניץ, בסקאלא היתה מחלוקת בין חסידי שתי החצרות, והיה שם רב ושוחט מטעם וויז'ניץ, ורב ושוחט מטעם טשארטקוב. מרת העניא אשתו של ר' יהושע לא אכלה משחיטת טשארטקוב, ובעלה רבי יהושע לא אכל משחיטת וויז'ניץ. ומרת העניא בישלה לה בנפרד ולבעלה בנפרד.

נחזור להרה"ח רבי אהרן ז"ל, בילדותו למד עם חבר אצל מלמד פרטי, בבחרותו למד בקלויז של טשארטקוב בעיר סקאלא. בקלויז של וויז'ניץ כיהן כרב הגאון רבי שלמה דרימער זצ"ל ה"בית שלמה" ולו בן, ושמע רבי שלמה שבקלויז של טשארטקוב יש אברך שקדן ולמדן, קרא רבי שלמה לר' יהושע ואמר לו: לך בן שקדן ולי בן, תן את בנך אלי וילמדו שניהם אצלי. השיבו רבי יהושע: נשאלה את הבן. הבן אהרן הסכים, ולמדו יחדיו בקלויז וויז'ניץ. בהמשך נסמך הבחור אהרן מר' שלמה להוראה ולדיינות. מסקאלא היה נוסע מזמן לזמן אל הרה"ק אדמו"ר רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א.

כאב האוזניים. הרה"ק הבחין בכך ושאלו: מה אומרת הפלוגית'טע? אמר ר' אהרן שהיא מבקשת רפואה לכאב האוזניים. אמר הרבי: הרי זה בתוב בקוויטל! קם הרבי מטקומו, נגש לארון, הוציא בקבוק קטן עם טיפות, נתן לר' אהרן ואמר לו שיתן לזוגתו והקב"ה ישלח לה רפואה שלימה.

...

שו"ב ומוהל

חותנו של ר' אהרן, ר' צבי הירש שהיה עוד מחסידי מרן הסב"ק מרדכי' זיע"א, היה יליד רוסיה. בזמן החטיפות לצבא הצאר, כשהתקרב לגיל גיוס, ברח עם עוד שני חברים אל מחוץ לרוסיה. הוא היה ממשפחת וירצברגר (היה לו אח בשם זה), ואחר הבריחה שינה את שמו להלברכט. באותו זמן היה מרן הסב"ק זיע"א בסקאלא (בגבול רוסיה-גליציה). נכנסו אליו הבחורים וסיפרו את סיפורם. השיב להם: ברור שמסקאלא עליכם לברוח שהרי היא סמוכה לגבול, ואשלה אתכם לחתני הרה"ק ר' מנחם מענדל מוויז'ניץ זיע"א, נסעו להרה"ק רבי מענדל עם מטבת שנתן להם מרן הסב"ק זיע"א, והוא קיבל אותם לביהמ"ד שלו וישבו שם בחצרו.

הרה"ק רבי מענדל זיע"א קרא לר' צבי ואמר לו שילמד בחברותא עם בנו הרה"ק רבי ברוך זיע"א וכך הוה, ולמדו שניהם בצוותא. בהגיע עת השידוכין הציע לו הרה"ק רבי מענדל זיע"א את השידוך עם בתו של השו"ב מזאליטשיק שהיה חסיד ויז'ניץ. ר' צבי למד שחיטה, והרה"ק רבי מענדל זיע"א שלח אותו

להיות שו"ב ומוהל בסטרדו'ניץ. וקיבל גם את הגבאות של מעות א"י בסטרדו'ניץ והגליל. בשנת תער"ב עלה ר' צבי לא"י במסופר לעיל, ואז קיבל ר' אהרן את משרת השו"ב בסטרדו'ניץ. אבל לאחר תקופה לקח את זה חזרה גיסו הגדול ר' מרדכי ז"ל.

בפרוץ המלחמה היו בסטרדו'ניץ השוחטים: ר' מרדכי גיסו של ר' אהרן, ר' ליטמן ושו"ב נוסף (ר' ישראל) שהיה עוד מתקופתו של ר' צבי, והוא היה גם מוהל.

ר' ליטמן ור' אהרן גייסו למלחמה, וכשהוזרו לביתם בתום המלחמה (בשנת תרע"ח) ר' ישראל היה כבר זקן, ולו בנים עשירים בחו"ל שתמכו בו, עזב את השחיטה ונפטר בעבור זמן קצר.

אז פרצה מחלוקת האם להוסיף שו"ב שלישי. הרב דאטרא לא רצה להתערב. לחסידי אטיניע היה תוקף, יצאו נגד חסידי ויז'ניץ ותבעו שר' אהרן יהיה שו"ב. ואכן הוא הלך לבית המטבחים.

אמנם חסידי ויז'ניץ עשו קטניא עם הרב המקומי, וכתבו לר' מאיר גינצבורג (בנו של הרב) שיאמר להגאון רבי מאיר אריק (שהיה בוועד) שפתאום נכנס שוחט לסטרדו'ניץ ושוחט בלי רשות, ומבקשים שיאסור אותו.

נכנס ר"מ אריק אל הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זיע"א, והראה לו מה שכותבים מסטרדו'ניץ. הרה"ק קרא בהשתוממות: אהרן? הרי הוא חתנו של השו"ב מסטרדו'ניץ! וציוה הרה"ק לגבאי שייכתוב לר' אהרן שיודיע מיד להרה"ק ולר"מ אריק את פשר הענין, דברים בהווייתו.

כתב ר' אהרן להרה"ק את כל הסיפור כיצד דחקוהו וכו'. הרה"ק העביר את המכתב לר"מ אריק, והוא בא אל הרה"ק ואמר לו שאין הוא מביד את שני הצדדים. אמר לו הרה"ק: אם כן אל תשיב להם! שלח ר"מ אריק לקרוא לר' מאיר גינצבורג ונזף בו על שהעז לנסות לגרוד אותו לאסור שו"ב בדברי שקר, וציוה עליו שלא יוסיף לראות פניו עוד, ולא הועילו לו כל התנצלויותיו.

כתב ר"מ גינצבורג לאביו שבגללו נתקפחה פרנסתו [כנראה שהיה מתעסק בבוררות]. קרא הרב לר' אהרן, והתנצל לפניו על שאילצוהו לדבר זה שלא ברצונו. ור' אהרן חזר למלאכת השחיטה.

ההתכתבות עם ר"מ אריק היתה באמצעות רבי הערשל שטערנברג ז"ל משוב"ק הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זיע"א, והוא שסיפר את כל פרטי המאורע.

...

חסיד נאמן לרבו

אחרי פטירתו של הרה"ק הוקן רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, המשיך ר' אהרן לנסוע לבנו הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זיע"א.

בשעת המלחמה העולמית הראשונה, היה ר' אהרן מגויס לצבא ושהה ביוגוסלביה (היה שומר במחנה שבויים איטלקיים). הוא ידע שמשפחתו נמצאת כפליטים בזלצבורג שבאוסטריה. אחד השבויים האיטלקיים נסע לבית חולים בוועד ור' אהרן נתלווה אליו בשומר. ביקש ר' אהרן וקיבל רשות להישאר בוועד כדי לפגוש את בני משפחתו (וגם מפני שהיו אלו ימי ראש השנה). הודיעו למשפחה בזלצבורג שיבואו לר' לוועד (ושהו כשבועיים בביתו של ר' איצלע מסטרדו'ניץ זיע"א (בנו של הרה"ק רבי ברוך מוויז'ניץ זיע"א) בוועד). המשפחה הגיעה בדיוק בערב ר"ה, וגם ר' אהרן הגיע בערב ר"ה. וביל ר"ה אכלו בביתו של רבי איצלע. אמר רבי איצלע לר' אהרן: מן הסתם תלך מחר להרבי שלך (שגם הוא היה בוועד), אבל את בניך השאר נא

רבי יהושע מרדכי' זיע"א

Gruss aus Wizniz

Rabbers Tempel und Wohnhaus

הקלוז' הגדול בעיר וויזניץ

של הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה זיע"א) בסוכה אצל ר' אהרן. היה בסטרוז'ניץ גם שטיבל של חסידי סדיגורא (בתוך ביהכ"נ הגדול), וגם הם היו באים לסעודת הושע"ר לסוכתו של ר' אהרן.

...

בספר מגדל עז שער המעשה אות נ"ח מספר הר' יהושע מונדשיין ז"ל, מה ששמע מאביו רבי מרדכי ז"ל שבעיד פריאסלאב במדינת רוסיא היה שו"ב זקן וחסיד מפורסם אשר היה רגיל לנסוע למרן הסב"ק מרדו"ן זיע"א, והוא סיפר לאביו של הר' יהושע הנ"ל שפעם אחת התאכסן אצלו הגאון הצדיק והחסיד המפורסם רבי הלל מפאריטש זצ"ל שהיה מגדולי התלמידים אצל הרה"ק האדמו"ר האמצעי מלובאוויטש זיע"א ומהמיוחדים אצל הרה"ק בעל ה"צמח צדק זיע"א, והשו"ב הפליא מאד בפני רבי הלל זצ"ל את מרן הסב"ק זיע"א ודיבר על לבו שיסע אליו להכיר, ונסעו שניהם יחדיו ושבתו שם שבת אחת הסב"ק זיע"א כיבד מאד את רבי הלל זיע"א ובאמור הסב"ק ר"ת בסעודה שלישית מיהר רבי הלל ונחפו מאד לברך ברהמ"ו ולהתפלל ולהבדיל ותיכף ומיד אחר הבדלה קיבל פרידת שלום מהסב"ק והבהיל מאד את השו"ב שילך תיכף ומיד לשכור עגלה לנסוע מן העיר וכשעלו על העגלה זיזו והבהיל את הבעל עגלה שיכרח מן העיר כבורח מן השריפה וכשהרחיקו מן העיר ציווה לבעל העגלה לעמוד ולחכות עליו והוא ירד מן העגלה ונטה לצד הדרך נכנס ליער בין האילנות ועמד אצל אילן אחד השו"ב הנ"ל בדאותו את הפליאה הלך אליו בלאט לשמוע מה שאומר הוא לחש שם הרבה ולא היה אפשר לו לשמוע אבל זאת שמע שאמר כמה פעמים בזה"ל רבש"ע הוא צדיק עליון ולא צדיק תחתון אבל אינו רבי שלי!

...

אצלי שייסיעוני בתפילה. וכך הווה. ובמוצאי ד"ה נכנסה כל המשפחה להרה"ק מטשארטקוב, ור' אהרן קיבל ממנו ברכת הפרידה.

אחרי המלחמה בא הרה"ק מטשארטקוב לטשערנאוויץ בדרכו פעם בשנה (לשם באו חסידיו מבאסראביע), ונכנס לבקר את הרה"ק רבי איצלע מסטרוז'ניץ (שבא לשם להתונת בנו עם משפ' ברגר) ולאחל לו מזל טוב, והיה זו בערב שבת אחה"צ. ר' אהרן בא גם הוא לאותה שבת לאויפרוף (ונלווה אליו בנו ר' מרדכי). האויפרוף היה באולם גדול של הקהילה ("די אידישע הויז"). רבי איצלע היה באבסניה. בשסיים ר' אהרן את ביקורו אצל רבי איצלע ופנה ללכת לאבסניה שלו, שאלו

ר' איצלע: אינך רוצה לראות את הרבי שלך? הוא הודיעני שיבוא לבקרני בשעה זו. נשארו ר' אהרן ובנו באותה דירה בחדר ההמתנה.

הרה"ק מטשארטקוב הגיע עם הגבאי הזקן רבי הירשל ראפאפורט (שימש עוד את הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה זיע"א) ורבי איצלע יצא לקראתו מחדרו. הרה"ק מטשארטקוב נשק את ידו של רבי איצלע, ורבי איצלע השיב לו גם הוא בנשיקת ידו. שניהם נכנסו החדרה והגבאי ר' הירשל נשאר בחוץ ונדרם.

כשנמרה השיחה והרה"ק מטשארטקוב עמד לצאת את החדר, נעצר אצל הדלת בדאותו שר' הירשל מתנמנם. עמד הרה"ק והמתין בשקט. לפתע התעורר ר' הירשל וכשראה את הרה"ק עומד וממתין לו קם ממקומו בבהלה.

כשהלך הרה"ק מטשארטקוב המתין ר' אהרן עוד דקות ספורות כדי להיפרד שוב מרבי איצלע, ואז אמר לו רבי איצלע: אהרן, איך בין דיר מקנא מיט דיין רבי...

היה בסטרוז'ניץ חסיד טשארטקוב זקן מאד (שאפשר והכיר עוד את מרן הסב"ק מרדו"ן) ושמו ר' ישראל מאיר גוטפריד (היה מחזיק אבסניא בסטרוז'ניץ). הוא נכח בשעת ההסתלקות של הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב, והיה מספר כי אחר צאת הנשמה פנה בנו של הרה"ק, הרה"ק רבי ישראל, אל רבי משולם ראטה שנכח גם הוא שם (והיה אברך צעיר), ושאלו האם מותר לו לנשק לאביו. והשיבו מיד שמשופר בתורה שיוסף נשק לאביו אחר פטירתו.

ור' ישראל מאיר היה מספר זאת תמיד בהושענא רבה (יום פטירתו

משפחת טירקל (מאמר ג')

רבי מרדכי טירקל ז"ל + בנו רבי ישראל מנחם (אלטיר) טירקל ז"ל + בנו רבי מרדכי זאב (וועלוויל) טירקל ז"ל, רבי אליעזר ליפא טירקל ז"ל, רבי יונה טירקל ז"ל, רבי אברהם טירקל ז"ל ורבי הערש צבי טירקל ז"ל + בניהם רבי יחיאל (בר"ל) טירקל ז"ל, רבי שמואל (בר"ל) טירקל ז"ל, רבי שרגא פייבוש (בר"ל) טירקל ז"ל, רבי שלמה (בר"ל) טירקל ז"ל, רבי לייבל (בר"ל) טירקל ז"ל, רבי שלמה (בר"י) טירקל ז"ל, רבי ישראל מנחם (בר"י) טירקל ז"ל, רבי דוד (בר"א) טירקל ז"ל, רבי ישראל מנחם (בר"א) טירקל ז"ל, רבי אליעזר ליפא (בר"א) טירקל ז"ל, רבי משה (בר"ה) טירקל ז"ל, רבי ישראל (בר"ה) טירקל ז"ל

ישראל.

רבי אליעזר ליפא טירקל ז"ל (ד)

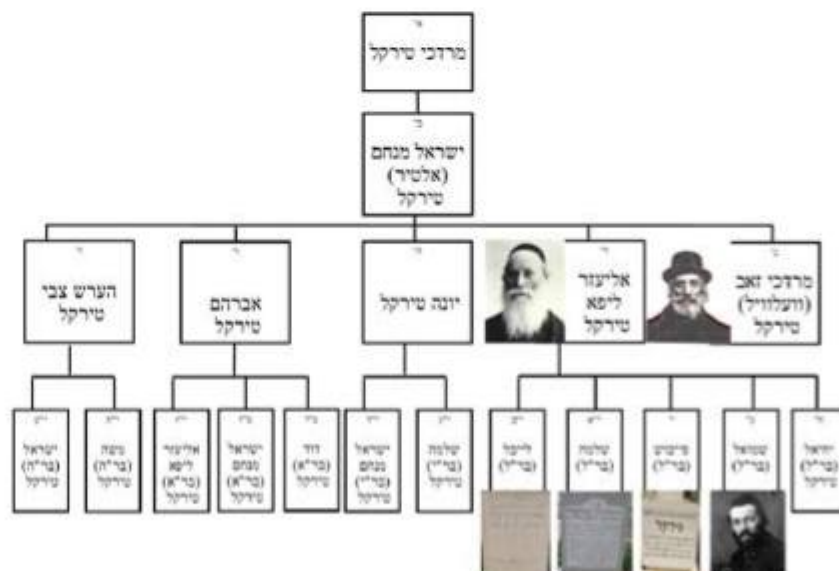
נפטר ו"ד טבת תרצ"ט ומנו"כ² בעיר וויען ליד חלקת רבוה"ק זיע"א שם בשער ד'.

זו"ל המצבה: פ"נ / התורני מזה אליעזר ליפא / כמוהר' ישראל מנחם הלוי ז"ל / נפטר ו"ד לידה טבת שנת תרצ"ט / איש תם מכני העליה / דורש אלוקים שוחר תושיה / דוחו הנדיבה נודע בשערים / קהל חסידים שמו מפארים / ישראל גאותו בקדושי אמונתו / מצוות ומעשים טובים נחלתו / בניו יקוננו ומכבים מרה / כי הודם מראשם העטרה / ת.נ.צ.ב.ה.

בעיתון דאס יודישע טאגבלאט – ווארשא ביום י"ג שבט תרצ"ט, מופיע כתבה לאחר פטירת רבי ליפא ז"ל, נביא כמה דברים משם: רבי ליפא ז"ל פתח בטארניפאל מוסדות 'תפארת הדת' ביחד עם ר' יעקב בדויטמאן ז"ל ד' דוד לבוב ז"ל והגה"צ אב"ד לובלין זצ"ל וגם קנו בנין למוסד הנ"ל ובתוך הבנין יש מוסדות בית יעקב אגודת ישראל וצא"י.

הרה"ח המופלג והמפואר רבי אליעזר ליפא ז"ל נולד לאביו הרה"ח רבי ישראל מנחם (אלטיר) טירקל ז"ל (ב' כיום ב' אדר ב' תר"ג בעיר טרעמבולע, בהגיע לפדקו נשא את מרת רבורה ע"ה בת הרה"ח רבי מרדכי הכהן נוסביוס ז"ל ועבר לגור בעיר טארניפאל, שם פתח את בית מסחרו סיטוני לאריגים במרכז העיר, היה מראשי הארגון החרדי תפארת הדת (שנתייסד ע"י חסידי טשארטקוב בעיר טארניפאל).

היה מחשובי חסידי הוסיאטין בעיר גם היה ביתו המרכז לחסידי הוסיאטין בעיר, בשנות תרע"ב עבר לגור בעיר לעמבערג ומיד היה מעמודי התווך בקלויז הוסיאטין בעיר, ביום כ"ט בסלו תרע"ו בעקבות מלחמת העולם הראשונה עבר לגור בעיר הבירה וויען, שם בעיר וויען גר גם רבי הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א והסתופף בצילו במשך השנים והימים, היה חבר בעיירה של וויען, מראשי הקהילה ומוסדות בעיר וגם פעל עבור ארגון 'אגודת

אילן משפחת טירקל

1 ע"פ תעודת הפטירה ועוד מסמכים.

2 הקבורה היה ביום ט"ו טבת.

מצבת מרת דבורה טירקל ע"ה

מצבת רבי ליפא טירקל ז"ל

עיתון אדוות פסירת רבי ליפא טירקל ז"ל

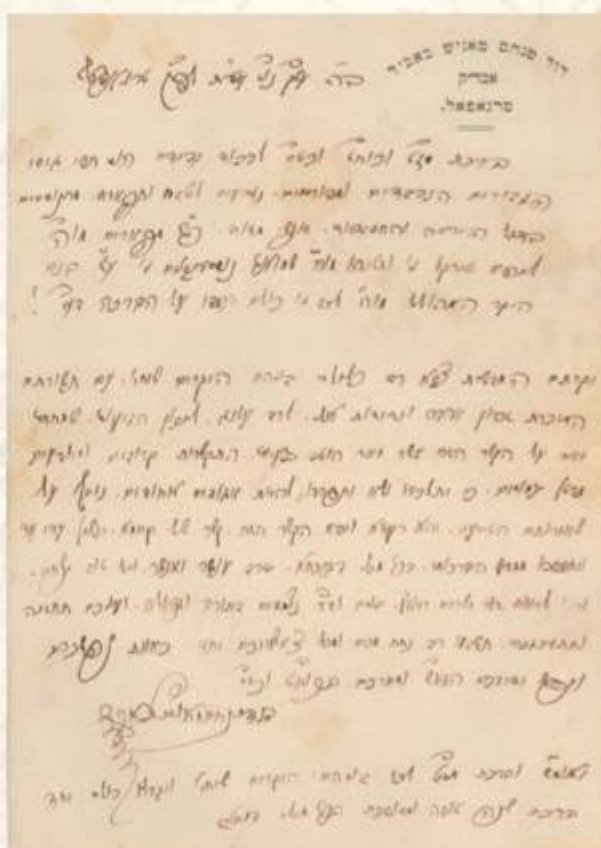
רבי ליפא טירקל ז"ל

חתונת ילדיהם הרב ארי' לייב³ טירקל ז"ל, בזה"ל:

ב"ה עש"ק נו"י עטר"ת לפ"ק טרנאפאל ברכת מז"ט וכוח"ט וכט"ס לכבוד ידידי הני תרי גסיי הגבירים הנכבדים ומפורסמים, נודעים לשבח ותפארת, מתנוססים בדגל היראה והחסידות, אנשי מדות, כ"ש מפארים מו"ה ליפא טירקל נ"י ומשנהו מו"ה שמואל נוססענבוים נ"י ע"כ בנם היקר המהולל מו"ה ליב נ"י כולם יעמדו על הברכה דע"י!

יקרתם המבשרת צבא רב כלולת בניהם היקרים שיחי', עם תשורתם המזכרת זכרון אהבה וידידות אלי, לרב עוגג, לנכון הגיעני. שמחתי מאד על הקשר הזה אשר מאד הוטב בעיני, התקשרות קרובים ומיודעים מבטן עמוסים. כי יתלכדו ולא יתפרדו, להיות אגודים אחודים, נוסף על שאירותם הטבעיי. יהא רעוא ויהא הקשר הזה, קשר של קיימא, בנין עדי עד ויתברכו ממעון הברכות, בכל מילי דברכתא, ברב עושר ואושר, וכל טוב נצחיי. ויזכו לראות דור ישרים מבורך, בניי וב"ב נצמדים בתורה וקדושה, ועיניכם תחזנה ותתענגנה, תשבחו רב נחת מהם ומכל צאצאיהם יחד כאוות נפשכם ונפש ידידכם הדו"ש ומברכם בכוח"ט וכט"ס.

דוד מנחם מאניש באבד

מכתב מהנה"צ רבי דוד מנחם מאניש באב"ד זצ"ל למשפחת טירקל

בעיר נודע כבעל צדקה מופלג, גם היה חלק בקדן התורה, בית היתומים בבארען וגם בעיתונים החרדים.

היה מחשובי החסידים בהוסיאטין בסוף ימיו רצה לעלות לארצה"ק, היה מחותן עם הגאון מדומאליב בעל 'כוכב מיעקב', השאיר דוד ישרים צאצאים רבנים ועסקנים, בניהם העסקן ר' פייוועל טירקל, הרה"ג ר' שמעלקע קארניצער האבד"ק בקראקא והרה"ג ר' יעקלעל טירקל אבד"ק סבאדניצע.

...

זוגנו הרבנית דבורה ע"ה נפטרה ביום כ"ז תשרי תרצ"ט ומנו"ב ליד הרבנית הצ' היה א"ח רבי שלום יוסף מהוסיאטין זיע"א ובת הרה"ק רבי אפרים המגיד ממאציוב זצוק"ל.

ז"ל המצבה: פ"נ / אשת חבר השומה / מרת דבורה / בת מוה"ר מרדכי הכהן ז"ל / נפטרה כ"ז לירח תשרי תרצ"ט / אשת מוה"ר ליפא טירקל נ"י / נפש משכלת תמימה ישרה / הרדה למצוות חביבה ורצויה / אשת חיל לביתה צופיה / רווחה נדיבה אם רחמניה / בעלה ובניה יקוננו מרה / בחנינה לעלית נשמתה / הטהורה / תנצב"ה.

...

נשמר מכתב מהנה"צ רבי דוד מנחם מאניש באב"ד זצ"ל אב"ד טארניפאל להרב ליפא טירקל ז"ל וגיסו הרב שמואל נוסנבוים ז"ל לרגל

3 רבי ליב היה בנו של רבי ליפא וחתן דודו רבי שמואל נוסנבוים ז"ל שהיה גיסו של רבי ליפא טירקל ז"ל.

כתבי חסידים הראשונים

בעזרת אדון כל אנה ה' לידע אוצר הנסתר ד' כתבי יד גדולים של חסידים ואנשי מעשה שכתבו תורות וסיפורים מה ששמעו מפי צדיקי הדור הקודמים וחסידים ישישים ממקורות נאמנים עד מאוד, במדור חדש ומיד זה נביא כתבי חסידים אלו, כאשר רבים מדת אלו הם דברים חדשים שעדיין לא עלו על מכבש הדפוס ואינם מופיעים בספרי בית חזקין, עד כמה שידענו מנעת.

אנו יראין ממנו, שהוא יושב ועוסק בתורה תמיד ואנו יראין לבטלו מת"ת. אמרה להם: אני אב[ו]א אחריכם ואספר לו את כול. הלכו החסידים לאדמו"ר הקדוש אביר יעקב מס"ג זי"ע והוא עסק בלימודו וכאשר בא סגר הגמרא והם עמדו אצל הפתח ולא שאל להם למה באתם אלי. ותכף נכנסה אחותו הצדקת מרת גיטעלע ז"ל. שאל אותה אדמו"ר ז"ל: מה אתה עושה פה? ספרה לו כל המאורע ובקשה שהוא יבטל הגזירה הרעה מרוסלאנד. אמר אדמו"ר ז"ל: סע שטייט דען והצדיקים מבטלין סע שטייט דאהך והצדיק מבטל. יש צדיק שהוא מבטל. דער אמתער צדיק נישט ער איז מבטל נאהר השי"ת אלט זיך נאהך מיט איהם א עצה כמו שמצינו

מרוזען ושם ישבו כל בניו הצדיקים ז"ל.

שמעה בת הרה"צ מרוזין מרת גיטעלע הצדקת את קול בכיתם. אמרה להחסידים הנ"ל אם ידעתם מה ששמעתי מאבי ז"ל מה שאמר על אחי הרה"צ אביר יעקב מסאדעגער ששמו כלאב כולו אב. ער איז אין גאנצען דער טאטע ז"ל אהט איר זיך דעם רעבין. ובעת הזאת יצא גזרה ברוסיא בענין שינוי המלבושים שהממשלה גזרה שהיהודים מחויבין ללבוש המלבושים כחוק הגוים והיתה גזרה קשה מאוד ליהודים שהיו בדור ההוא. אמרו לה: אם הדבר כן, יבטל הצדיק אדמו"ר מס"ג הגזרה הנוראה הזאת. אמרה להם: לכו ובקשו ממנו ובטח יבטל הגזרה הזאת. אמרו לה:

סיפר מאדמו"ר אביר יעקב מסאדעגער זי"ע

שמעתי שאחר פטירת הרה"צ ר' אורא מסטרעסליק שהעולם קראו דער שרף בהמ"ח ספר רשפי אש. שאלו אותו החסידים שלו שהיו בעלי מדרגה שהוא למד עמהם דרך הקבלה לאיזה צדיק יסעו אחר פטירתו. אמר להם שיסעו להרה"צ מרוזשען זי"ע ונסעו כולם להצדיק מרוזשען והיו כולם בחבורה אחת החבורה מסטרעלסק. ואחר פטירת הרה"צ מרוזשען ז"ל ישבו כולם החסידים המופלאים גם הרב ר' שעפטיל ז"ל גם הרב ר' דוד ארטינבערג, כן ר' ארקע משדה לבן החסידים המצוינים מהרה"צ מרוזין ישבו ובכו בכיה רבה. זה היה בעיר פאטעק שקנו את העיר להרה"צ

ד' מיתות לא בטלו. קטרג הס"ם ובטל גם זה. זה לא כביר היה הרה"צ ר' זושא זי"ע ראה בעל עבירה בשוק התחיל לבכות וצעק זושא "למה גנבת למה היית נואף" א"א גם זה בטל הס"ם. עכשיו בזה"ז [בזמן הזה] בעוה"ר [בעוונותינו הרבים], נישט נאהר מע זאגט נישט קיין תוכחה על עבירות מב"א נאהר מיר זעהן ממש מע געהט נאר וואס פון א עברה שטעלין מיר נאך א כסא של כבוד אויך.

סיפר מאדמו"ר מס"ג זי"ע

שמעתי מאבי ז"ל ששמע מאדמו"ר קה"ק אביר יעקב ז"ל, אדמו"ר ז"ל דיבר מהג', צדיקים נדמה להם היצה"ר כהר והרשעים נדמה להם כחוט השערה, ולעתיד הללו והללו רואין ובוכין. אמר אדמו"ר הקדוש הסבר על זה במאמר חז"ל "כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו" והלא כתיב ולבי חלל בקרבי שדוד המלך הרג יצרו כחלל, והאין יצויר שהצדיקים יצרו גדול, רק כתיב זה לעומת זה עשה א'. השי"ת עשה חמשים שערי בינה ולעומתם יש חמשים טומאה כדי שיהי הבחירה שווה, ע"כ כאשר מצוה גוררת מצוה שהצדיק כשעושה מצוה לשמה נוסף לו קדושה הלא אין הבחירה שווה אצלו כי הקדושה שלו ממשיך אותו עוד קדושה ליקח מאתו אי אפשר יען שמגיע לו מיגיע כפו רק בכדי שיהי הבחירה שווה ע"כ נוסף לו יצה"ר שמגדולין לו היצה"ר מנין שערי טומאה כדי שישווה לו הבחירה זה לעומת זה. ע"כ כל הגדול מחבירו יצרו גדול. וכן לאחר כאשר יוסף קדושה מוסיפין לו מניעות ונגדיות ונסיגות מחמשים שערי טומאה להשוות הבחירה וכל מה שמתגבר בקדושה מוסיפין לו כח

יום ה' פ' שמות בערב. וכאשר באו לפני אדמו"ר ז"ל לא נתן עיניו אליהם. ונפל פחד גדול עליהם ועמדו אצל הפתח ואדמו"ר ז"ל שתק ולא היביט אליהם, עד שבא בנו הילד הרה"צ ר' ישראל ז"ל מס"ג, אחיו של אדמו"ר מבאיאהן זי"ע. שאל אותו אדמו"ר אביר יעקב ז"ל: ישראלני בני, מה פירש"י על "ויפן כה וכה וירא כי אין איש"? השיב לו: משה ראה שהמיצרי הזה לא יתגיר אחד מבניו ע"כ הכה את המצרי. אז נשק הילד והלך לו. אח"כ הפך אדמו"ר פניו להחסידים והחזיר להם שלום כנהוג ועוד טרם שהם התחילו לדבר אמר אדמו"ר להם: א פנים, אז מע קען נישט קוקען אזוי וואט וויא משה רבינו טאר מען יענעם נישט מעניש זיין. אמר ז"ל: בזמן שביהמ"ק קיים אדם חטא היה צריך ליקח על כתיפו טלה לקרבן וכל העיר ראו שהוא חטא. ע"כ לא היה קל לחטא מפני הבזיון לבו"ד. קטרג הס"ם וחרב ביהמ"ק. אח"כ היה ארבע מיתות ב"ד, אח"כ אע"פ שלא דנו בב"ד דיני נפשות אבל אמרו חז"ל דין

אצל אנשי סדום. אמר השי"ת המכסה אני מאברהם אשר אני עושה, וראה אברהם אבינו שהמה רשעים וצריך להפוך את סדום ואמר לה' אולי יש חמשים צדיקים שאינם יודעים תכלית הטוב שצריך להפך סדום ויבטלו הגזרה. אמר ה' לא אשחית כי הצדיק מבטל. אמר אברהם על עשרה שאינם צדיקים ואח"כ כן על מ' כן על ל' כן על עשרים. עד שבא לעשרה ואמר ה' לא אשחית. ופחת א' גם מעשרה ולא היה מי שיבטל ונהפך סדום כרצון ה' ותכלית הטוב וסיים: אויך מיר הגזרה מער ער א קנעפעל ווייניקער א שטיקעל קאפאטע. ועשה מהגזרה שאינה שווה להצטער עליה כלל.

סיפר הרה"צ אדמו"ר אביר יעקב מס"ג

שמעתי מאנ"ש החסידים. החסידים מאדמו"ר אביר יעקב מסאדעגער זי"ע בקשו מאדמו"ר מס"ג שיתן להם שו"ב מהחסידים אנ"ש לעיר טשערניוויץ הבירה באקעווינא הסמוכה לס"ג. ושלח להם שו"ב מומחה ומובהק בהוראת איסר והיתר וי"ש וחסיד. ובטשערניוויץ היו הרבה חסידי ווישניצא והשובי"ם היו חסידי ווישניצא. נעשה מחלוקת גדול בין השוחטים ובין החסידים מס"ג ובין חסידי ווישניצא. פ"א קראו את השו"ב מס"ג על ברית מילה. לקחו חסידי ווישניצא את בשר הערלה. וכאשר נתנו כיבוד יי"ש ומיני מתיקה כן נתנו וואנשיל זשעלא הנקרא אנגימאכץ נתנו בוואנשיל א' את הערלה הנחתכת. ונתנו לפני השו"ב המוהל הנ"ל ואכל את הערלה עם א וואנשיל וגברה המחלוקת. ונסעו חבורה מעשרים או שלושים חסידי ס"ג לאדמו"ר אביר יעקב ובאו אליו

רבי קלמן שאול וילנר ז"ל מספר סיפורי חסידים לרבוה"ק זיע"א

וכי"ר שנזכה לאחישה.

דער רזשינער רבי זצ"ל בשעת
ער האט זיך געזעגנט, פלעגט ער
ווינטשן: זייט געזונד, זייט געזונד און
שטארק.

איז צוגעקומען א מתנגד און געזאגט:
עס שטייט אין גמרא אז "אל יפטר
אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה
שמתוך כך זוכהו" (ברכות ל), א רבי,
א ריזשינער רבי, דארף זאגן א דבר
הלכה ביים געזעגענען זיך, וואו איז
דא א דבר הלכה "זייט געזונד און
שטארק"?

האט דער ריזשינער רבי געענטפערט:
ווי הויבט זיך אן די ערשטע הלכה אין
טור שו"ע? "יהודה בן תימא אומר הוי
עז כנמר קל כנשר רץ כצבי וגבור כארי
לעשות רצון אביך שבשמים". ווען א
רבי בענטש, זייט געזונד, זייט געזונד
און שטארק - מיינט ער לעשות רצון
אביך שבשמים.

ושיער בנפשו שלפי התקרבות האור
של הישועה אין באפשרי שיתרחק
עוד ביאת הגואל מזמן הקץ שמבואר
בהספרים הקדושים ובאמת היה כן.
אם אחב"י היו עומדים במצב הזה
שהמה היו בזמן הזה שראו שהאור
מתקרב היה בא הגאולה כפי שראו
הצדיקים כי המה ראו בטוב. אך אין
הצדיקים יכולין לראות אשר האמת
הוא שאור הגאולה מתקרבת ובאם
אחב"י עמדי עכ"פ במצב אחד שלא
ירדו למטה ח"ו כבר הגיע קץ הישועה
אבל זאת לא יכלו לראות שאחב"י
ירדו מטה מעוה"ר ע"כ לא הגיע האור
הגאולה אליהם יען שירדו מטה ולא
קרב זה אל זה ואין הצדיקים יכולין
לראות בישראל רע ח"ו שירדו מטה
ח"ו. כמאמר אדמו"ר ז"ל יעקב בקש
לגלות הקץ ונסתלקה ממנו שכינה.
אמר ז"ל "כי אחישה אין שייך זמן
כי בכל יום זמנו הוא. היום אם בקולו
תשמעו, רק רצה לגלות קץ של לא
זכה ובא משיח בעת קץ. ע"כ נסתלקה
ממנו שכינה שהצדיקים אינם יכולים
לראות שישראל ח"ו המה לא זכו.

היצה"ר. ע"כ לעתיד נדמה לו כהר
מפני שבכל יום ויום נוסף לו יצה"ר
קטריגו עלה ונוסף לו נסיון חדש. ע"כ
הוא בוכה מהנסיונות והצרות שסבל
בעוה"ז שזכות הצרות יעמדו לבניהם
להנצל מחבלי משיח. וכן להבדל,
הרשעים, כאשר יעברו עבירות נתוסף
להם טומאה עבירה גוררת עבירה,
ואין הבחירה אצלו שווה להוסיף לה
קדושה הלא הקדושה בורחת מהרשע
מסרחון מעשיו הרעים והאיך יוספו לו
קדושה? אך כדי שיהי הבחירה אצלו
שווה ממעטין לו כוח התאוה והיצר.
ואין לו שום נסיון וטוב לו כדי שיקל
לו לעשות צדקה ולהחזיק ת"ת עבור
זה כדי שהרשע יהי לו הבחירה שווה
ממעטין אצלו היצה"ר ומזמנין לו
מעות לעשות מצות ואין לו שום נסיון.
ע"כ בכל יום שעושה עבירות ממעטין
לו היצה"ר עד שלעתיד הוא בוכה אין
לו רק יצה"ר כחוט השערה ועשו לו
כל טוב כדי שייטיב והוא מת כרשע
ולא עשה טוב ה' ישמרנו.

סיפר מהרה"צ קדוש יעקב זי"ע מס"ג
שמעתי הרב הגאון החסיד המצוין
ר' דוד ארטינבערג ז"ל בהמ"ח
ספרי תהלה לדוד, הרב מבא"ד נסע
לרוזשען ואח"כ לסאדעגער און אח"כ
לבאיאהן על כל הרגלים, כי האריך
ימים בנועם החסידות, היה אצל
קדוש יעקב אדמו"ר מס"ג זי"ע על
חג הפסח. ובערב חג הפסח דיבר עמו
אדמו"ר זי"ע מהספרים הקדושים
אשר כתבו ורמזו קץ הישועה וביאת
הגואל. אמר אדמו"ר ז"ל שכל צדיק
וצדיק מתקן תיקון קורב קץ הגאולה
החלק המגיע לקדושת אור נשמתו
טהורה. וכאשר תיקן החלק המגיע
לו לשורש נשמתו והוא ראה האור
של קץ הישועה האור של עצמו מה
שהוא תיק וקירב את קץ הישועה

קלויזען

ידוע הדבר כי 'קלוי' הוא מקום שבו מתחממים החסידים ואנשי מעשה בתורה ובתפילה ובעבודת ה', וכן נקרא הוא גם בשם 'שטיבל' (-בית קטן), מביוון ושם הוא ביתו השני של החסידים, היושבים ולומדים שם יחד שעות רבות.

בקשה מהמערכת היות שבעז"ה בגליון הבא יהיה מאמר האחרון על קלויזען דחסידי באיאן, ולמי שיש לו ידע על עוד קלויז שלא נכתב עד עתה נא להודיע זאת לנו, תודה רבה.

המערכת

זעקע גדולה ודירה
נגד הקב"ה ח"ו רח"ה לנשים
על אם הדרג במקום מסכני בעיר הקדוש טבריה
דוקו מוסיקס האל על מוטן בעקבות חקוק רח"ה זת
מקומ ובקרבט מקומות הקדושים בין בית העלמון
זקבר רבי מאיר בעל חנם
על כל מו אשר וק על יחדות מקברו, עליו להשתתף
באספת
זעקא גדולה
שתקיים אירע היום יום ראשון כ"ב שבט,
בשעה 5 אחריצ
בבית המדרש דחסי בויאן בסבריה
יום שבו נתקברו כל ישראל נגד מלשט נבנעת
וביוטא דהילולא של האנאן העזיק
רבי משה קליעווער זצ"ל
רחל של עינח"ט טבריה
ושם ילמ דלמין ברחובת של עיר, בהשתתפות רמני
טבריה, כ"י להחיות את עירם בחרים
החייית יהוש עליו ויסיד מיעריו את חרפת האת ויחיש
בסלחנות ודודת נסמנו.
מאיר וועקען אשר מאיר שולמון אברהם אויערמאן
והם החר"י פקיס"ה אברהם יום י"א-ט"ז
מבר טבריה

七

ר' יצחק באהר ז"ל, ר' יעקב ברמ"ז ז"ל, ר' יעקב צבי סופר ז"ל, ר' יחיאל צבי ווילף ז"ל, ר' דוד רוקח ז"ל, ר' משה יוסף הלוי הורוויץ ז"ל, ר' משה חזן ז"ל, ועוד רבים וחשובים.

נ"ח. עיה"ק ירושלים תובב"א

קלויז 'תפארת מנחם'

לכתוב על הקלויז בעיה"ק ירושלים צריך לזה פרק שלם, ראה ספר בקודש חזיתך מעמוד קל"ה עד עמוד רכ"ד באריכות אודות קלויז זו, אנחנו נכתוב כאן כמה מילים קצרות אודות הקלויז.

הרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א הורה להנדיב החסיד ר' דוב בער הכהן הורישטיין ז"ל בשנת תרס"ח לבנות שכונה בעיה"ק ירושלים למען חסידים ואנשי מעשה מאיזור וואהלין שיהיה להם מקום מנוחה במחיר זול, כמו"כ צוה הרה"ק רבי יצחק זיע"א להנדיב לבנות קלויז גדול ומפואר בתוככי בתי הורישטיין, קלויז זה מה שלא זכו אחרים כאשר ארבעת בני הרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א התפללו

הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א במדרגות של קלויז הורישטיין

מעו"ת יחיד מחצר הקודש באיאן להחסידים בעיה"ק צפת - נרות להקלויז ומשקה לחסידי באיאן

ביהכנ"ס בני רומעניען, (ח) ביהמ"ד חסידי מאקארוב, (ט) ביהמ"ד חסידי סאדאגורא.

בין החסידים בעיר היה היו, רבי יעקב יוסף נכד ז"ל, ר' ברוך יוסף ברזל ז"ל בעל קורא בהקלויז, ר' יעקב באהר ז"ל, ר' משה לודמיר ז"ל, ר' שלמה הורוויץ ז"ל שו"ב, ר' ירמי' מפרימשלאן ז"ל, ר' בן ציון הכהן ז"ל, ר' משה זאב נכד ז"ל, ר' דוד יעקב ווילף ז"ל, ר' ישראל ווייסבארג מראוונע ז"ל, ר' חיים שמעון לאדמיר ז"ל, ר' מרדכי זיידיל לודמיר ז"ל, ר' הירציל מבובריקא ז"ל, ר' חיים ברזל ז"ל, ר' מענדיל מפיטשערי' ז"ל,

מעו"ת יחיד מחצר הקודש באיאן להחסידים בעיה"ק צפת

נ"ז. עיה"ק צפת ת"ו

ברוב השנים התפללו חסידי באיאן בקלויז הגדול של חסידי סדיגורה בעיה"ק צפת כאשר רוב השנים התפללו בו חסידי סדיגורה ובאיאן ביחד, ובעז"ה ברשימת קלויז דחסידי סדיגורה נרחיב על קלויז זה.

אבל לזמן מה, לא ידוע לנו כמה זמן, התפללו חסידי סדיגורה ובאיאן בנפרד בשתי קלויזען כאשר נכתב ע"י אחד ממברקי העיר צפת בשנת תר"נ בזה"ל:

עדת האשכנזים תכיל כאלף ושש מאות נפשות - יוסף ה' עליהם - בהן אלמנות ויתומים כמאתים וחמשים. להם מאה ושבעה וששים בתים ומשלמים בעדם מכס הוירגו חמשה אלפים ארבע מאות המשה ושבעים גרוש לשנה. בעד מאתים ואחד וארבעים נפשות גברים משלמת העדה מכס הצבא לשנה כנ"ל תשעה פראנק לנפש, אלפיים מאה ושבעים פראנק לשנה. חמשה בתי כנסיות ובתי מדרשות להם, והם: א) ביהכ"נ הגדול הנוסד מאת הרב הגאון הצדיק מוהר"ר אברהם קאליסקער זצ"ל; על שפת הים בחצר שבו ביהכנ"ס העתיק להספרדים, ב) ביהמ"ד הגדול גם הוא על שפת הים לצד ביהכנ"ס הנ"ל, ג) הקלויז העתיק אשר בו יתפללו עתה חסידי באיאן ד) ביהכנ"ס חסידי רייסין, ה) ביהכנ"ס בני אוסטריא, ו) ביהמ"ד חסידי קארלין, ז)

בית הכנסת אחל יעקב דחסידי באיאן בעיה"ק סבירא

בעלי המקום, ואג"ש החסידים העבירו את הקלויז אל היכל ה"מושב זקנים" שברחוב אלנבי, ומשם עברו לקלויז ברחוב אחד העם 35. הקלויז ברחוב אחד העם פעל עד שנת תשמ"ה, ומאז עברו החסידים ממקום למקום עד לפטירתו של הגבאי הרה"ח מו"ה הירש לייב לייבוביץ ז"ל.

כמו"כ זכה הקלויז שהרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א התפלל כמה פעמים בתוכו.

בין חפצי קודש בקלויז היה ספר תורה מהרה"ק רבי שלמה ציון מסדיגורה זיע"א בן הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א.

בין החסידים בעיר ומתפללי הקלויז היו ה"ה, רבי אליהו סקולסקי ז"ל משב"ק, ר' שלמה גוטפריד ז"ל, ר' ראובן ברנהולץ ז"ל שו"ב, ר' יהודה ליב יעקובי ז"ל, ר' נפתלי לוי ז"ל, ר' שאול איידלשטיין ז"ל, ועוד רבים וחשובים.

הקלויז וחצר הקודש באיאן בתל אביב

גמ"ח זכרון ישראל דחסידי באיאן בעיר תל אביב

קלויז באיאן בעיה"ק ירושלים דף ח

יצחק יואל מרגליות ז"ל, רבי יצחק מאיר נמירובסקי ז"ל, רבי משה לודמיר ז"ל, ועוד רבים וחשובים.

הזמנה להנחת אבן הפינה בבתי הוריששטיין בעיה"ק ירושלים

נ"ט. עיר תל אביב יצ"ו

זכה העיר תל אביב לעיר אכסניא של צדיק כאשר הרה"ק רבי ישראל מבאיאן זיע"א גר שם מיום ח' אייר שנת תרצ"ט עד לפטירתו בל' אב אדר"ח אלו"ל תשי"א, מיד כאשר הגיע הרה"ק רבי ישראל זיע"א להעיר תל אביב נתייסד קלויז דחסידי באיאן בעיר בחצר קדשו של הרה"ק רבי ישראל זיע"א ברחוב יבנה מספר 32, אחרי הסתלקות הרה"ק רבי ישראל זיע"א עברה דירתו והקלויז שברחוב יבנה 32 לידי

וערכו שולחנות הטהורים בתוך קלויז זה, ה"ה הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א בשנת תרפ"ז, הרה"ק רבי ישראל מבאיאן זיע"א בשנת תרצ"ה ולאחר תרצ"ט כאשר גר בארה"ק, הרה"ק רבי אברהם יעקב מבאיאן זיע"א בשנת תרצ"ג, והרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א בארבעה ביקוריו בארה"ק בשנים תש"ט, תשי"ג, תשי"ח ותשי"ך.

בתחילה נקרא הקלויז 'בית הכנסת של רבי דוב הוריששטיין ז"ל' והתפללו שם אנשים מהאיזור, וחסידי באיאן פתחו עוד קלויז בפקודת הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א בשנת תרצ"ד, הקלויז היה בבנין ישיבת חיי עולם משנת תש"א, ונקרא קלויז תפארת מנחם ע"ש ובהסכמת הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א, ובשנת תשי"ד ע"פ פקודת הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א חזרו להתפלל בהקלויז הגדול בשכונת הוריששטיין עד היום הזה.

כבר בשנת תש"א לערך נפתח בתוך הקלויז הארגון 'צעירי חסידי באיאן', בחורים מופלגים שלמדו בתוככי הקלויז.

בין מתפללי הקלויז היו (כמובן שאי אפשר לפרטם כי רבים הם, נביא רק כמה יחידים סגולה), רבי שלמה טלינגטור ז"ל, רבי מרדכי אהרן פישמאן ז"ל, רבי ישראל ברוך טרטנר ז"ל, רבי משה שפירא ז"ל, רבי חנניא יוסף רבינוביץ ז"ל, רבי נחום צבי יפה ז"ל, רבי חיים טובי' ווייטמאן ז"ל, הגה"ח רבי שלום מלמד אב"ד אומאן ז"ל, רבי

מחסידי שטעפינגעשט.

הקלויז היה בקומה עליונה העיר פעם הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א, קלויז צריך להיות בקומה נוחה, שהיא קל להגיע אליה.

משב"ק אצל הרה"ק רבי ישראל מבאיאן זיע"א וגבאי הקלויז בעיר תל אביב.

מהעיר גוראמור ובעל קורא בהקלויז בתל אביב.

5
6
7
8

מכתבים למערכת

למערכת הגיעו תגובות רבות מאת הקוראים החשובים ובו הביאו הערות והארות. נביא כאן רק חלק מהמכתבים, ובעז"ה בעתיד נביא עוד מכתבים ותגובות, ותודתנו לכל אחד ואחד שהקדיש מזמנו היקר ושלח את דברו, וזכות הרבים תלוי בו ותגן עליו בכל מילי דמיטב.

יישר כח על הגליון המרתק.

ידידכם, אברהם יעקב זילברשלג

מכתב א'

שלום וישע רב,

ראיתי בגליון ס"ב האחרון שהבאתם מכתב מה"ה גרשון שרייבר בנוגע למאמר אודות הפיאות, ובין הדברים הביא סיפור "דמיוני" כלשונו, אודות התייחסות הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין על גזית הפיאות של ילדי תימן.

יש להעיר כי הרה"ק מהוסיאטין נסתלק לב"ע בכ"ט כסלו תש"ט, במהלך מלחמת השחרור, והפולמוס אודות גזית הפיאות של ילדי תימן אירע ונתפרסם זמן רב מאד אחר כך!

מצ"ב תמונה נוספת וברורה מפיאותיו הארוכות של רבינו זי"ע, כפי שהיו נראות לעיתים לאחר המקוה ובשעת התפילה או בעת ברית מילה.

מכתב ב'

לכבוד מכון שיח אבירים

תודה רבה על הגליון הנפלא שיוצא לאור כל חודש, חזק ואמץ.

בגליון של חודש תמוז היה מכתב למערכת של "הר" גרשון שרייבר" שכתב שזקני הרה"ק בעל כנסת מרדכי מסדיגורה זי"ע א"ה שהיה הולך עם הפאות ארוכות מתחת לקאפל, וגם שזקני הרה"ק אב"י מסדיגורה היה הולך בפאות ארוכות.

והנה מה שעשה העקבי אבירים בראשית שנותיו לא ידוע לי אבל באחרית ימיו לא הלך בפאות ארוכות ויש כמה צילומים מערב ומוצאי יום הקדוש שרואים זאת וצריך לברר אי משום שינוי הנהגתו או משום שסך הכל נפלו פאותיו.

ומה שכתב על הכנסת מרדכי גם קצת פלא שהרי ראיתי פעם כתוב בכתב ידו ואיני זוכר איפה שכתב על הני אנשים שמורידים הפאות מן האוזן בשמונה עשרה, שללא צורך עושים זה, שהכוונה בזה"ק הוא על שער שבאוזן ממש ולא שעל האוזן. וכנראה שכתב טעם שאינו מוריד פאותיו אבל אינו ברור לי. מ"מ משמע שהלך עם הפאות על האוזן.

וגם כל הענין פלא שהרי מעולם היה ידוע שברוסלנד בכלל וברו"ן בפרט לא הלכו

עם פאות ארוכות. וגם יש עובדה של הרה"ק אדמוה"ז אביר יעק"ב מסאד"ג כשהשתדך עם הרה"ק ממאגלוניצא שהתנה הסב"ק זי"ע א"ה בעת התנאים שהחתן לא ילך עם פאות ארוכות, משום שפאות ארוכות מביא חיצונים.

וגם הרי דו"ז האדמו"ר רבי ישראל משה מסאד"ג היה עושה כמעט הכל כמו הכנסת מרדכי ולא זזה ידו מתוך ידו כידוע, והרי הוא הלך בפאות על האוזן ולא מתחת לקאפל.

וכן כל ההמצאה לילך בפאות מתחת לקאפל הוא פוילישע ענין, ולא מסתבר שהלך כך הכנסת מרדכי.

רבי אברהם אלימלך מקארלין זצ"ל

בהוצאות הירחון הנפלא מאוד מאוד לבית רוזין, עלו והצליחו ויה"ר שיפוצו מעיינותיכם חוצה ביתר שאת ויתר עז ותזכו להגדיל תורה ולהאדירה.

בירחון של חודש תמוז"ז ש.ז. מופיע ברכה לקוה"ק אדמו"ר מבאיאן ולבתו מרת מלכה ע"ה וחתנו הרה"צ הגאון רבי מנחם מנדל זצ"ל, לרגל בר מצוה של בנם פע"ח הרב ישראל אברהם שליט"א, ומופיע תאריך שנת תשל"ה, זה לפני חמישים שנה, לפי החשבון הנ"ל כיום בן שישים ושלוש, במציאות הוא כבר הרבה יותר עד מאה ועשרים בבריאות ואריכות ימים ושנים טובות.

בברכה והצלחה

ידי"ד

מנחם מ. בן פיגא מלכה ש.

מכתב ה'

לכבוד המערכת החשוב,

ראיתי את התגובה של ר' גרשון שרייבר בענין הפאות שנקראים "רוזינער פאות" וכנראה שטוען צודק שזה לא היה בבלעדיות שייך לבית רוזין ואפשר לראות בתמונות שרבוה"ק לבית קרלין וסטאלין נהגו לשים הפאות כמו שנוהג האדמו"ר"ם לבית רוזין לחבוש. וכנראה זה מה שהיה הנהוג אז במדינות הללו.

בנימין אלטר

ונ"ב שמהתמונות של אב"י זקני האר"י הקדוש זיע"א כשהיה ילד בעיר וויען נראה שהיה הולך עם הפאות על האוזן. הכו"ח לכבוד בית רוזין ולכבוד בית

אבא

חנני' יו"ט ליפא שארף

בחרה"צ מסאדיגורא מאנסי

ונ"ב שהיה פעם באחד הגליונות תמונה של המכנסיים של הרה"ק אדמוה"ז אב"י יעקב מסאד"ג זיע"א והיה קצרות וכתבו בהגליון שפעם הלכו עם ווייסע זאקען. והנה משם אין רא"י שהרי בימים ההם הלכו עם שטיבעל.

מכתב ג'

לכבוד מערכת בית רוזין, שלום וברכה אודות הקשר של צדיקי בית רוזין לכולל רייסין, רציתי להוסיף לפי המסופר בסלאנים

הקשר בענין זה החל כבר אצל הרה"ק מרוזין, שהרה"ק מקוברין היה שולח את מעות ארץ ישראל לארץ ישראל ע"י הרה"ק מרוזין זיע"א.

מתתיהו רובין

מכתב ד'

בס"ד שלו' וכטו"ס

ייש"כ ברכות עד בלי די לעוסקים

יוצא לאור ע"י מערכת ירחון בית רוזין שע"י ממלכת שיח אבירים

בנשיאות מורינו הרה"צ רבי ישראל שלמה חיים שארף שליט"א

להצטרפות להערות ולהארות נא לפנות לדוא"ל yarchonbeisruzin@gmail.com

עמ"י עש"ן

הזפיע ויצא לאור!

ההזמנות במייל של המערכת
כולל כ' גליונות ל"א - נ'

ניתן להשיג בחנויות הספרים בימים הקרובים